

Ministru kabinets

Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV-1520, tālr. 67082800, fakss 67280469, e-pasts vk@mk.gov.lv, www.mk.gov.lv

Rīgā

Datums skatāms laika zīmogā
Uz 12.10.2016.

Nr. 18/TA-2258
Nr. 6-6/26

Latvijas Republikas tiesībsargam
Baznīcas ielā 25, Rīgā, LV-1010
tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Par tiesībsarga 2016. gada 12. oktobra
atzinumu pārbaudes
lietā Nr. 2016-1-22

Ņemot vērā komplekso jautājumu kopumu attiecībā uz vides trokšņa pārvaldību un plašo iesaistīto institūciju loku, pozitīvi vērtējam tiesībsarga 2016. gada 12. oktobra atzinumu pārbaudes lietā Nr. 2016-1-22 "Par Ministru kabineta 2015. gada 22. septembra noteikumu Nr. 539 "Grozījumi Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumos Nr. 16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība"" atbilstību Satversmes 111. un 115. pantam" (turpmāk – tiesībsarga atzinums) kā būtisku ieguldījumu vides trokšņa pārvaldības attīstībā un komunikācijā ar sabiedrību.

Vides trokšņa pārvaldība Latvijā balstīta uz Eiropas Savienības tiesību aktiem par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un samazināšana)¹ un vides trokšņa novērtēšanu un pārvaldību.² Minēto tiesību aktu ieviešanu Latvijā nodrošina likums "Par piesārņojumu" un uz tā pamata izdotie Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumi Nr. 16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" (turpmāk – noteikumi Nr. 16).

Eiropas Savienības tiesību aktos prasība par vides trokšņa raksturošanu (kartēšana), vides trokšņa novērtēšanu (trokšņa stratēģisko karšu izstrādāšana) un rīcības plānu izstrādāšanu ir noteikta aglomerācijām ar vairāk nekā 100 000 iedzīvotāju, autoceļiem, uz kuriem satiksmes intensitāte ir vairāk nekā

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Direktīva 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (pārstrādāta versija).

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?qid=1477466843432&uri=CELEX:32010L0075>

² Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 25. jūnija Direktīva 2002/49/EK par vides trokšņa novērtēšanu un pārvaldību.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?qid=1477467000098&uri=CELEX:32002L0049>

trīs miljoni transportlīdzekļu gadā, dzelzceļa līnijām, uz kurām satiksmes intensitāte ir vairāk nekā 30 000 vilcienu sastāvu gadā, un lidostām, kurās satiksmes intensitāte ir vairāk nekā 50 000 gaisakuģu gadā.³ Šo pieeju pamato Pasaules Veselības organizācijas sniegtā informācija,⁴ ka uz zinātniski atzītiem pierādījumiem balstīts vides trokšņa iedarbības novērtējums pašlaik ir tikai attiecībā uz autoceļu satiksmes troksni. Par pārējām definētajām Eiropas reģiona vides trokšņa vadlīniju jomām – lidostu, dzelzceļa, vēja turbīnu un izklaides (iekārtu) troksni – Pasaules Veselības organizācija vēl plāno sniegt plašāku pārskatu.

Nozaru ministrijas ikdienas darbā pastāvīgi apkopo ar nozaru darbību saistītos problēmjaudājumus, arī par trokšņa novērtēšanu un pārvaldību. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (turpmāk – VARAM) kā vides nozares politikas plānošanas un politikas izstrādes vadošā ministrija sagatavoja Ministru kabineta 2015. gada 22. septembra noteikumus Nr. 539 "Grozījumi Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumos Nr. 16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" (turpmāk – noteikumi Nr. 539), ievērojot to, ka noteikumos Nr. 16 noteiktie trokšņa robežlielumi bija ievērojami zemāki nekā to trokšņa ietekmes līmenis, kas parasti rodas lielākajā daļā motosporta norises vietās. Tādējādi noteikumos Nr. 539 noteikti trokšņa robežlielumi autosporta un motosporta bāzēm apdzīvotās vietās (pilsētā vai ciemā). VARAM, attīstot vides trokšņa pārvaldības politiku Latvijā, cik iespējams, ir balstījusies uz Pasaules Veselības organizācijas ieteikumiem – piesardzības principu, "piesārņotājs maksā" principu un prioritāšu identificēšanu nacionālā līmenī.

Būtiski, ka Pasaules Veselības organizācijas vadlīnijās aizsardzībai pret sadzīves troksni (1999) ieteiktie trokšņa robežlielumi ir definēti noteiktai videi "ražošanas, tirdzniecības un satiksmes zona, ārējā vide un iekštelpas" kā nepārtraukta trokšņa vidējais rādītājs 24 stundās (70 dB(A)) vai kā atsevišķu trokšņu maksimālais rādītājs 24 stundās (110 dB(A)). Pasaules Veselības organizācijas vadlīnijās aizsardzībai pret sadzīves troksni (1999) nav noteikti trokšņa robežlielumi motosporta aktivitātēm.

VARAM 2015. gada 14. aprīlī izveidoja darba grupu ar mērķi izvērtēt vides trokšņa pārvaldības pilnveidošanu attiecībā uz sabiedrisko kārtību un satiksmes radīto troksni. VARAM darba grupas uzdevums definēts, balstoties uz VARAM saņemto iesniegumu un sūdzību analīzi par trokšņu novērtēšanu un pārvaldību. Atzīmējam, ka VARAM izveidotajā darba grupā tika nodrošināta plaša iesaistīto valsts (tai skaitā tiesībsarga) un pašvaldības institūciju, ieinteresēto pušu un jomas ekspertu pārstāvniecība.

Vides trokšņa pārvaldībā ir iesaistītas vairāku nozaru ministrijas – Ekonomikas ministrija, Iekšlietu ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Satiksmes ministrija, Tieslietu ministrija un Veselības ministrija, starp kurām jāpanāk līdzsvarots risinājums. Tādējādi būtiski, ka nozaru ministrijas

³ Likuma "Par piesārņojumu" 18.¹ panta pirmā un ceturtā daļa, pārejas noteikumu 10. un 11. punkts

⁴ Eiropas Vides aģentūras organizētais seminārs trokšņu ekspertiem par Eiropas reģiona vides trokšņa vadlīniju pārskatīšanas procesu 2016. gada 26. septembrī

sistemātiski apkopo ar trokšņu novērtēšanu un pārvaldību saistītos jautājumos, lai kopīgi meklētu risinājumus tiesiskā regulējuma pilnveidošanai. Uzsveram, ka ar troksni saistītie jautājumi ir jārisina kompleksi gan būvniecības un transporta (satiksmes), gan teritoriju plānošanas, gan veselības apdraudējuma novēršanas aspektā. Arī turpmāk vides trokšņa pārvaldības attīstībai būtiski ir skaidri definēt ilgtermiņa redzējumu, kas veicinātu starpnozaru sadarbību un likuma "Par piesārņojumu" 2. panta 7. punktā norādītā mērķa sasniegšanu – novērst vai mazināt piesārņojuma dēļ cilvēku veselībai, īpašumam un videi nodarīto kaitējumu, novērst kaitējuma radītās sekas, kā arī novērst vai samazināt vides trokšņa iedarbību uz cilvēkiem. Līdz ar to pirms plašas diskusijas uzsākšanas un vides trokšņa pārvaldības turpmākās attīstības nodrošināšanas ir nepieciešams vides trokšņa novērtējums noteiktas nozares aspektā. Vienlaikus informējam, ka VARAM atbalstīja Satiksmes ministrijas iniciatīvu 2016. gada 9. maijā izveidot Satiksmes ministrijas darba grupu noteikumu Nr. 16 grozījumu izstrādei trokšņa novērtēšanai un pārvaldībai transporta sektorā.

Nemot vērā tiesībsarga paveikto darbu sabiedrības viedokļa apzināšanā, VARAM ir informējusi Ministru kabinetu:

1) pēc pieejamās informācijas no 2015. gada 22. septembra spēkā esošais regulējums apdzīvotās vietās izvietotām atklātām autosporta un motosporta bāzēm (reģistrētām sporta bāzu reģistrā <http://sportaregistrs.lv>, reģistra turētājs un pārzinis ir Izglītības un zinātnes ministrija) šobrīd ir aktualizēts tikai divos gadījumos – Kandavas kartinga trasei un Biķernieku kompleksajai sporta bāzei Rīgā. VARAM kā vadošā ministrija vides nozares politikas plānošanas un politikas izstrādes jomā nav identificējusi esošās situācijas negatīvas izmaiņas pēc noteikumu Nr. 539 pieņemšanas. VARAM uzskata, ka katrā gadījumā ir iespējas rast iesaistītajām pusēm pieņemamu risinājumu vietējā līmenī;

2) tiesībsarga atzinuma sagatavošanai iegūtie sabiedrības aptaujas rezultāti tomēr nav vērtējami kā uz pierādījumiem balstīti argumenti. Izprotot tiesībsarga atzinuma mērķi, tomēr jāuzsver, ka tiesībsarga sniegto rekomendāciju uzstādījums pēc būtības pārsniedz noteikumos Nr. 16 minēto deleģējumu (likums "Par piesārņojumu" 18.¹ pants) un nerisina ar vides trokšņa pārvaldību saistīto komplekso jautājumu loku. Vienlaikus norādām, ka iniciatīvai veikt normatīvo aktu grozījumus, pilnveidojot tiesisko regulējumu, jābūt objektīvi pamatotai, tomēr tiesībsarga atzinumā ietvertu sabiedrības aptaujas rezultāti ir atzīstami par indikatīvu rādītāju sabiedrības viedokļa noskaidrošanā, kas neatspoguļo objektīvi analizējamu informāciju (piemēram, pētījumu, ar tiesiskā regulējuma piemērošanu saistītas problēmas, ko būtu iespējams analizēt u. tml.).

Izvērtējot tiesībsarga atzinumā minēto, VARAM apliecina gatavību turpināt pilnveidot vides trokšņa pārvaldību, īpaši vēršot uzmanību uz trokšņa ietekmes novērtējumu uz cilvēka veselību.

Pielikumā: Ministru kabineta 2016. gada 22. novembra sēdes protokola
Nr. 64 58. § izraksts uz 1 lp.

Cieņā

Ministru prezidents

(paraksts*)

Māris Kučinskis

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu